

AJÁNLÁSOK

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

(2013. február 20.)

Beruházások a gyermekek érdekében: a hátrányos helyzetből való kitörés

(2013/112/EU)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

mivel:

- (1) Az Európai Unió törekszik polgárai jólétének előmozdítására, és alapértékei között szerepel az emberi méltóság tiszteletben tartása; az Uniónak feladata, hogy védelmezze a gyermekek jogait, küzdjön a társadalmi kirekesztés és a megkülönböztetés ellen, továbbá előmozdítsa a társadalmi igazságosságot és a szociális védelmet;
- (2) Az uniós országok nagy többségében a gyermekeket ⁽¹⁾ az össznépeséghez képest nagyobb arányban fenyegeti a szegénység vagy a társadalmi kirekesztés veszélye; a szegénységben és társadalmi kirekesztésben felnövő gyermekeknek a jobb körülmények között élő társaiknál kisebb az esélyük a jó iskolai előmenetelre, az egészséges életre és arra, hogy későbbi életük során ki tudják bontakoztatni képességeiket;
- (3) A hátrányos helyzet nemzedékről nemzedékre történő öröklődésének megakadályozása alapvető fontosságú Európa jövője szempontjából, és közvetlenül hozzájárul az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés irányuló „Európa 2020” stratégia végrehajtásához, hiszen hosszú távra szóló pozitív hatásai vannak a gyermekek, a gazdaság és a társadalom egésze szempontjából;
- (4) A korai beavatkozás és a megelőzés elengedhetetlen a hatékonyabb és eredményesebb szakpolitikák kidolgozásához, hiszen a szegénység és a társadalmi kirekesztés következményeinek kezelése sokkal nagyobb költséggel jár, mint a korai beavatkozás;
- (5) A hátrányok korai gyermekkortól történő leküzdésére irányuló fellépések hozzájárulnak a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni átfogó küzdelemhez. A megelőzés úgy valósítható meg a leghatékonyabban, ha olyan integrált stratégiákba illeszkedik, amelyek támogatják a szülők munkaerő-piacra való bejutását, emellett megfelelő jövedelemtámogatási intézkedéseket is tartalmaznak, és hozzáférést biztosítanak a gyermekek jövője szempontjából alapvető szolgáltatásokhoz, így a színvonalas bölcsődei-óvodai szolgáltatásokhoz, egészségügyi

ellátáshoz, lakhatási és szociális szolgáltatásokhoz, továbbá a gyermekeknek lehetőséget biztosítanak a részvételre és jogaik gyakorlására, ami hozzájárul ahhoz, hogy képességeiket teljesen kibontakoztathassák, és boldogulni tudjanak.

- (6) A gyermekszegénység kezelésére irányuló stratégiák közül bizonyítottan azok a legsikeresebbek, amelyek miközben valamennyi gyermek jólétét előmozdíják, külön figyelmet szentelnek a kiszolgáltatott helyzetű gyermekeknek;
- (7) Elengedhetetlen, hogy a gyermekszegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemhez kapcsolódó intézkedések alapja mindig a nemek közötti esélyegyenlőség biztosítása és általános érvényesítése, valamint a gyermekek és családjuk által tapasztalt mindenfajta (különösen nemi, faji vagy etnikai alapú, illetőleg valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló) megkülönböztetés elleni harc legyen;
- (8) A jelenlegi pénzügyi és gazdasági válság súlyos következményekkel jár a gyermekekre és a családokra: számos országban növekszik a szegénységgel és társadalmi kirekesztéssel sújtott emberek aránya;
- (9) Az egyre növekvő pénzügyi megszorítások nyomán számos ország tesz erőfeszítéseket a költségvetés konszolidálására, ez pedig komoly kihívást jelent a szakpolitikák szempontjából, hiszen azoknak a megváltozott körülmények között is hatékonyaknak és eredményeseknek kell maradniuk, rövid és hosszú távon egyaránt;
- (10) Több mint egy évtizedes, uniós szinten zajló együttműködésnek, és ezen belül megfelelő nyomon követési mutatók kidolgozásának, továbbá közös kihívások meghatározásának és sikeres szakpolitikai megközelítések kialakításának eredményeként sikerült közös nevezőre jutni abban, hogy mely tényezők állnak a gyermekszegénység hátterében: mindez kellő politikai lendületet teremtett e területen. Ennek nyomán a Bizottság „A szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformja” című közleményében ⁽²⁾ bejelentette, hogy ajánlást fog kidolgozni a gyermekszegénységről;
- (11) Azon kiemelt európai cél kitűzésével, hogy 2020-ig legalább húszmillióval csökkenjen a szegénység és a

⁽¹⁾ A gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezménynek megfelelően ebben az összefüggésben „gyermek” minden 18. életévét be nem töltött személy.

⁽²⁾ COM(2010) 758 végleges.

társadalmi kirekesztés veszélyének kitett személyek száma, továbbá a korai iskolaelhagyás elleni intézkedések fokozásával az „Európa 2020” stratégia új lendületet adott az EU-ban a gyermekszegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemnek. A gyermekszegénység kezelése és megelőzése e tekintetben szorosan kapcsolódik az uniós és a tagállami politikákhoz, továbbá szerves részét képezi a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformjának is;

- (12) Az európai szemeszter keretében a jelenlegi irányítás célja az, hogy biztosítsa a gyermekszegénység elleni küzdelemre és a gyermekjólét előmozdítására vonatkozó országspecifikus ajánlások megvalósítását;
- (13) Valamennyi uniós tagállam megerősítette a gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezményt (a továbbiakban: UNCRC). Az UNCRC normáinak és elveinek továbbra is iránymutatásul kell szolgálniuk a gyermekek jogait érintő uniós politikákhoz és fellépésekhez;
- (14) A szociális védelemmel foglalkozó bizottság 2012 júniusi tanácsadói jelentésében ⁽¹⁾ és kulcsfontosságú üzeneteiben, valamint az EPSCO-Tanács „A gyermekszegénység és a társadalmi kirekesztés megelőzése és leküzdése, valamint a gyermekjólét előmozdítása” című, 2012 októberi következtetéseiben ⁽²⁾ a tagállamok megerősítették elkötelezettségüket, és üdvözölték a Bizottság azon kezdeményezését, hogy a témában ajánlás szülessen;
- (15) Számos uniós szakpolitika – elsősorban az oktatás és képzés, az egészségügy, a gyermekek jogai és a nemek közötti esélyegyenlőség területén – foglalkozik a gyermekszegénység és a hátrányos helyzet nemzedékről nemzedékre történő öröklődésének kérdésével ⁽³⁾.
- (16) Noha a gyermekszegénység kezelésére irányuló szakpolitikák elsősorban tagállami hatáskörbe tartoznak, egy közös európai keret erősítheti a kapcsolódó területek közötti szinergiákat, és segítheti a tagállamokat abban, hogy felülvizsgálják szakpolitikáikat, és merítsenek egymás abban szerzett tapasztalataiból, hogy miként lehet innovatív megoldások révén javítani a szakpolitikák hatékonyságát és eredményességét, és eközben figyelembe venni a helyi, regionális és országos szinten mutató eltérő helyzeteket és igényeket;
- (17) A következő időszakra szóló többéves pénzügyi keret összefüggésében az ilyen jellegű útmutatások a további

együttműködéshez is alapot képezhetnek, és segíthetnek abban, hogy a kapcsolódó pénzügyi eszközök – elsősorban a strukturális alapok – a „Társadalmi befogadás előmozdítása és szegénység elleni küzdelem” elnevezésű javasolt célkitűzés érdekében kerüljenek felhasználásra.

AJÁNLIJA, HOGY A TAGÁLLAMOK: Alakítsanak ki és hajtsanak végre a gyermekszegénység és a társadalmi kirekesztés problémájának kezelését célzó olyan szakpolitikákat, amelyek többdimenziós stratégiák révén kívánják előmozdítani a gyermekjólétet. E szakpolitikák kialakításakor vegyék figyelembe az alábbi iránymutatásokat:

1. A SZAKPOLITIKÁK ÉPÜLJENEK AZ ALÁBBI HORIZONTÁLIS ELVEKRE

- A gyermekszegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelmet olyan integrált stratégiák révén célszerű megvalósítani, amelyek a gyermekek számára nem csupán az anyagi biztonság megteremtését célozzák, hanem előmozdítják az esélyegyenlőséget, hogy minden gyermek ki tudja bontakoztatni képességeit;
- A gyermekszegénység és a társadalmi kirekesztés problémáját a gyermekek jogainak szempontjából, és ezen belül az Európai Unióról szóló szerződés, az Európai Unió Alapjogi Chartája és a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezmény vonatkozó rendelkezéseinek szellemében kell kezelni, és gondoskodni kell a szóban forgó jogok tiszteletben tartásáról és érvényesüléséről;
- Minden esetben azt kell elsődleges szempontnak tartani, hogy mi szolgálja leginkább a gyermekek érdekét, el kell ismerni, hogy a gyermekek önálló jogokkal rendelkeznek, ugyanakkor fontos a családokat, mint a gyermekek elsődleges gondozóit is támogatni;
- Megfelelő egyensúlyt kell fenntartani az összes gyermek jólétét elősegítő általános szakpolitikák, illetve a hátrányos helyzetű gyermekek támogatására szolgáló célzott szakpolitikák között;
- Gondoskodni kell arról, hogy külön figyelmet kapjanak a halmozottan hátrányos helyzetű, ezért különösen veszélyeztetett gyermekek, így például a roma gyermekek, a migráns vagy etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek, a sajátos igényű vagy fogyatékos gyermekek, az alternatív gyermekgondozási rendszerekben ellátott gyermekek, az utcagyerekek, a bebörtönzött szülők gyermekei, valamint a szegénység veszélyének különösen kitett háztartásokban – például egyszülős családokban vagy nagycsaládokban – élő gyermekek;
- Támogatni kell a gyermekek és a családok jövőjébe való befektetéseket, és ezáltal a szakpolitikák folytonosságát és a hosszú távra szóló tervezést; értékelni kell a szakpolitikai reformok által a hátrányos helyzetű csoportokra gyakorolt hatásokat, és intézkedni kell a kedvezőtlen hatások enyhítéséről.

⁽¹⁾ A szociális védelemmel foglalkozó bizottság jelentése az Európai Bizottságnak a gyermekszegénység megelőzéséről és leküzdéséről, valamint a gyermekjólét előmozdításáról, 2012. június 27.

⁽²⁾ „A gyermekszegénység és a társadalmi kirekesztés megelőzése és leküzdése, valamint a gyermekjólét előmozdítása”, az EPSCO-Tanács következtetései, 2012. október 4., 14437/12.

⁽³⁾ Lásd a következőket: Az európai oktatási és képzési együttműködés aktualizált keretstratégiája (COM(2008) 865 végleges, Szolidaritás az egészségügyben: az egészség terén mutatkozó egyenlőtlenségek csökkentése az Európai Unióban (COM(2009) 567 végleges), Az EU gyermekjogi ütemterve (COM(2011) 60 végleges), A nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó stratégia 2010-2015 (COM(2010) 491 végleges).

2. KÉSZÜLJENEK INTEGRÁLT STRATÉGIÁK, ÉS AZOK ÉPÜLJENEK AZ ALÁBBI HÁROM FŐ PILLÉRRE

2.1. Megfelelő forrásokhoz való hozzáférés

A szülők munkaerőpiachoz való hozzáféréseinek elősegítése – Annak elismerése, hogy szoros összefüggés van a szülők munkaerő-piaci részvétele és a gyermekek életkörülményei között, továbbá – a munkaerőpiacról kiszorultak aktív befogadásáról szóló bizottsági ajánlásban ⁽¹⁾ felvázolt elvekkel, valamint a barcelonai célokkal ⁽²⁾ összhangban – minden szükséges intézkedés megtétele a szülők munkaerő-piaci részvételének fokozása érdekében, elsősorban a munkaerőpiacról távol maradók és a különösen veszélyeztetett háztartások tekintetében:

- Fontos, hogy a befektetett munka meghozza gyümölcsét: ehhez fel kell ismerni és kezelni kell azokat a konkrét visszatartó tényezőket, amelyekkel a szülők a munkaerőpiacra való belépés, az ott maradás és az előrelépés során szembesülnek, és amelyek többek között az adó- és ellátórendszerek felépítésében és a köztük lévő kapcsolatokban rejlenek;
- Támogatni kell az egyedülálló szülőknek és a háztartások második keresőinek a munkába állását: ehhez a munkaerőpiacon és a családon belüli munkamegosztásban egyaránt elő kell segíteni a nemek közötti egyenlőséget;
- Képzési intézkedések és a munkakereséshez nyújtott segítség révén fokozottan támogatni kell a szülői szabadságról visszatérő személyek visszailleszkedését a munkaerőpiacra, különös figyelmet szentelve a különösen veszélyeztetett csoportoknak;
- Fokozni kell azon erőfeszítéseket, amelyek célja, hogy a gyermekek minden családban – a kiszolgáltatott helyzetben lévő és a hátrányos helyzetű térségekben élő családokban is – hatékony és magas színvonalú koragyermekkori nevelésben és gondozásban részesüljenek;
- A gyermekgondozási szolgáltatások kialakításakor és jogosultsági kritériumainak meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a munkaidő-beosztások egyre változatosabbak, tehát segíteni kell a szülőket abban, hogy meg tudjanak felelni a munkahelyi elvárásoknak, illetve munkát találhassanak, ugyanakkor gyermekeik érdekeit is szem előtt tudják tartani;
- Minőségi, befogadó munkaerőpiacot kell létrehozni, a munkahelyeken pedig olyan munkakörülményeket, amelyek lehetővé teszik a munka és a családi élet összeegyeztetését: ennek eszköze a szülői szabadság, a munkahelyi jóléti intézkedések és a rugalmas munkafeltételek;

Különbféle kedvezmények együttes alkalmazása révén megfelelő életkörülmények biztosítása – pénzübeli és

természetbeni juttatások együttes nyújtásával lehetővé tenni, hogy a gyermekek méltó életkörülmények között éljenek:

- A családok számára jövedelemtámogatást kell nyújtani megfelelő, összehangolt és hatékony ellátások – ezen belül adó jellegű ösztönzők, családi és gyermekvállalási juttatások, lakhatási támogatások és minimálbér – formájában;
- A pénzübeli jövedelemtámogatásokat természetbeni juttatásokkal kell kiegészíteni, amelyek elsősorban ételmezési, gyermekgondozási, egészségügyi, lakhatási, közlekedési jellegűek, valamint a sportolást, illetve a közösségi-kulturális tevékenységekben való részvételt teszik lehetővé;
- A gyermekek után járó pénzügyi támogatások kialakításakor és a jogosultság meghatározásakor figyelembe kell venni az életkörülmények változását, és gondoskodni kell arról, hogy a támogatások a különböző jövedelmi helyzetű családok között megfelelő módon kerüljenek elosztásra;
- Gondoskodni kell arról, hogy a gyermekek és a családjaik könnyebben hozzájussanak a nekik járó támogatásokhoz: ehhez egyszerűbbé kell tenni az ügyintéztést, és bővíteni kell a kedvezményezettnek tájékozódását szolgáló eszköztárat;
- A rászorultsági alapon nyújtott és egyéb célzott támogatásokat úgy kell kialakítani, hogy ne járjanak a kedvezményezett megfélemlítésével, a gyermekek szükségleteihez legyenek szabva, és csökkentsék az elszegényedés veszélyét, ugyanakkor ne jelentsenek visszatartó tényezőt a második keresők és az egyedülálló szülők számára;
- Mérlegelni kell, hogy célszerű-e a családi kedvezményeket a szülői magatartáshoz vagy a gyermek iskolalátogatási hajlandóságához kötni, és értékelni kell az ilyen intézkedések potenciálisan negatív hatásait;
- Olyan rendszeres és rugalmas végrehajtási mechanizmusokat, így például előlegfizetési rendszereket kell kialakítani, amelyekkel a lehető legtöbb gyermeket lehet elérni és segítségben részesíteni.

2.2. Minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A fiatalkorban kialakuló egyenlőtlenségek csökkentése érdekében beruházások a koragyermekkori nevelésbe és gondozásba – a koragyermekkori nevelésnek és gondozásnak mint a társadalmi befogadás és fejlődés lehetséges előmozdítójának további kiaknázása; ehhez a koragyermekkori nevelést és gondozást olyan szociális beruházásnak kell tekinteni, amely a korai beavatkozás révén képes kezelni a hátrányos helyzetű gyermekek által tapasztalt egyenlőtlenségeket és kihívásokat:

- A magas színvonalú, befogadó koragyermekkori nevelés és gondozás elérhetővé tétele; e szolgáltatásoknak megfizethetőeknek kell lenniük és igazodniuk kell a családok igényeihez;

⁽¹⁾ A Bizottság 2008/867/EK ajánlása (2008. október 3.) a munkaerőpiacról kiszorultak aktív befogadásának elősegítéséről.

⁽²⁾ A barcelonai Európai Tanács elnökségi következtetései, 2002. március 15–16., SN 100/1/02 REV 1. számú dokumentum.

- Annak támogatása, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek (különösen a három évesnél fiatalabbak) szülei munkaerő-piaci helyzetétől függetlenül részesüljenek a szóban forgó szolgáltatásokban; ennek során fontos elkerülni a megbélyegzést és az szegregálást;
- A szülők támogatása a gyermekek első éveiben elsődleges nevelőként betöltendő szerepükben, valamint a koragyermekkori nevelést és gondozást végző szolgálatok arra való ösztönzése, hogy alakítsanak ki szoros együttműködést a szülőkkel és a gyermek nevelésében közreműködő egyéb érintettekkel (például az egészségügyi és családtámogató szolgálatokkal);
- Annak tudatosítása a szülőkben, hogy a gyermekek kisgyermekkori nevelési és gondozási szolgáltatásokban való részvétele mind a gyermekek, mind a szülők számára előnyöket biztosít; A koragyermekkori nevelési és gondozási szolgáltatások olyan korai figyelmeztető rendszerként való használata, amely segít feltárni, ha a családban vagy az iskolában a gyermek testi vagy lelki problémákkal küzd, ha különleges igényei vannak vagy bántalmazás áldozata.

Az oktatási rendszerek által az esélyegyenlőségre gyakorolt hatás javítása – az oktatási rendszerek azon szerepének fokozása, hogy megtörjék azt az ördögi kört, amelyben a hátrányos helyzet nemzedékről nemzedékre öröklődik; ennek keretében biztosítani kell, hogy minden gyermek részesüljön érzelmi, szociális, kognitív és testi fejlődését elősegítő, magas színvonalú, befogadó szellemű oktatásban;

- Biztosítani kell minden tanuló sikeres beilleszkedését, ehhez szükség esetén a forrásokat és a lehetőségeket a hátrányosabb helyzetűek érdekében céltudatosan kell felhasználni, és az eredményeket megfelelően nyomon kell követni;
- Az oktatás hozzáférhetősége és színvonala, és ennek nyomán az oktatási eredmények terén tapasztalható területi egyenlőtlenségek felismerése és kezelése; a szegregáció felszámolását és a befogadó oktatást célzó szakpolitikák érvényesítése;
- Az iskola és a szülők közötti kapcsolat megerősítése révén befogadó tanulási környezet kialakítása, és egyes konkrét hátrányok ellensúlyozása érdekében szükség esetén személyre szabott támogatás nyújtása, például a migráns vagy etnikai kisebbségekhez tartozó gyermekek szüleinek nyújtott képzések révén;
- Azon tényezők (például a kötelező oktatás keretében kiszabott díjak) elhárítása, amelyek megakadályozzák vagy megnehezítik, hogy a gyermekek iskolába járjanak vagy sikeresen befejezzék tanulmányaikat; ehhez célzott oktatási támogatásokra és támogató tanulási környezetre van szükség;
- az alacsony szintű alapkészségekkel rendelkező tanulók teljesítményének javítása az írás-olvasási és számolási készségek, illetve az alapvető matematikai és természettudományos ismeretek tanításának megerősítése által, valamint az alapkészségek terén rossz teljesítményt nyújtó tanulók korai beazonosítása révén;

- A korai iskolaelhagyás arányának csökkentésére alkalmas, átfogó – azaz megelőzési, beavatkozási és kompenzációs intézkedéseket egyaránt tartalmazó – szakpolitikák kidolgozása és végrehajtása; gondoskodni kell arról, hogy a szakpolitikák a korai iskolaelhagyás veszélyének kitett tanulóokra vonatkozóan is tartalmazzanak intézkedéseket;
- Az egyenlőségre vonatkozó jogszabályok megerősítése, és a perifériára szorult tanulók számára a színvonalas minimumképzettséghez való alapvető jog biztosítása;
- Felül kell vizsgálni és meg kell erősíteni az oktatási szakma valamennyi szakmai profilját, és a tanárokat fel kell készíteni a társadalmi sokszínűsége; kulturális közvetítők alkalmazása révén és példaképnek tekinthető személyek segítségével elő kell segíteni a roma gyermekek és a bevándorló szülők gyermekeinek integrációját.

Az egészségügyi ellátás arra való képességének javítása, hogy alkalmazkodjon a hátrányos helyzetű gyermekek szükségleteihez – betegségmegelőzési és egészségfejlesztési intézkedések, valamint színvonalas egészségügyi szolgáltatások révén minden gyermek számára biztosítani azt, hogy teljes mértékben érvényesítse az egészségügyi ellátáshoz való alapvető jogát:

- A hátrányos helyzetű családok és gyermekek által az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén tapasztalt – többek között anyagi nehézségek, kulturális és nyelvi akadályok vagy információhiány okozta – problémák kezelése; az egészségügyben dolgozók képzésének javítása e tekintetben.
- A koragyermekkori megelőzésbe való beruházások: ezen belül olyan átfogó szakpolitikák megvalósítása, amelyek a táplálkozással, az egészséggel és az oktatással, valamint szociális szempontokkal kapcsolatos intézkedéseket egyaránt tartalmazzák;
- Az egészségtelen életmód és a szenvedélybetegségek miatt kialakuló társadalmi egyenlőtlenségek kérdésének kezelése azáltal, hogy minden gyermek számára hozzáférhető legyen a kiegyensúlyozott táplálkozás és a testmozgás;
- Kiemelt figyelmet kell szentelni a fogyatékkal élő vagy mentálhigiénés problémákkal küzdő gyermekeknek, a hivatalos papírokkal nem rendelkező vagy nem anyakönyvezett gyermekeknek, a terhes tizenéveseknek és az olyan családokból származó gyermekeknek, amelyekben előfordult szenvedélybetegség.

Biztonságos, megfelelő lakás- és életkörülmények biztosítása a gyermekek számára – A gyermekek számára annak biztosítása, hogy olyan biztonságos, egészséges és gyermekbarát környezetben nőhessenek fel, amely kielégíti fejlődési és tanulási igényeiket

- A gyermeket nevelő családok számára lehetőséget biztosítani arra, hogy megfizethető árú, jó minőségű otthonban éljenek (beleértve a szociális bérlakásokat); a környezeti kockázatoknak kitett, túlszűfolt lakásban élő vagy energiaszegénységgel küzdő családok helyzetének kezelése;

- A hajléktalanná válás kockázatának kitett családok és gyermekek segítése: ezen belül a kilakoltatások és a szükségtelen költözések elkerülése, valamint annak megakadályozása, hogy a gyermekeket elválasszák szüleiktől, továbbá átmeneti szállás és végleges lakhatási megoldás biztosítása;
- A helyi várostervezés során a gyermekek érdekeinek szem előtt tartása; a „gettósodás” és a szegregáció megakadályozása érdekében a társadalmi keveredés elősegítése a lakhatás területén és megfelelő tömegközlekedési szolgáltatás biztosítása;
- A leromlott lakás- és szociális körülmények között élő gyermekek helyzetének javítása, és ezáltal annak megakadályozása, hogy erőszak vagy zaklatás áldozatává váljanak.

A családtámogatás és az alternatív gondozási keretek javítása – A gyermekvédelmi és szociális szolgálatok megerősítése a megelőzés területén; a családok segítése – megbélyegzésük nélkül – a szülői készségek fejlesztésében, emellett annak biztosítása, hogy a szülői gondozás alól kivett gyermekek az igényeiket kielégítő környezetben nőjenek fel;

- Annak biztosítása, hogy csupán a család szegénysége miatt ne vegyenek ki gyermeket a szülői gondozás alól; arra kell törekedni, hogy például a család anyagi nehézségeinek kezelése révén a gyermekek szülői felügyelet alatt maradhassanak vagy oda minél hamarabb visszatérhessenek;
- Megfelelő szűrőrendszer révén a gyermekek intézetbe adásának megelőzése, illetve ha ez megtörténik, a helyzet rendszeres felülvizsgálata;
- Annak további megakadályozása, hogy a szülői felügyeletet nélkülöző gyermekek intézeti nevelésbe kerüljenek; ehelyett a magas színvonalú, közösségi alapú szolgáltatások és a családi környezetben történő, nevelőszülők általi gondozás támogatása, amelynek során a gyermekek szempontjai kellő súlyt kapnak;
- Annak biztosítása, hogy a szülői felügyeletet nélkülöző gyermekek is magas színvonalú (általános és igényekhez szabott) szolgáltatásokat vehessenek igénybe az egészségügy, az oktatás és képzés, a foglalkoztatás, a szociális támogatások, a szociális biztonság és a lakhatás területén, a felnőttkorba való lépés idején is;
- Megfelelő támogatás nyújtása az olyan gyermekeknek, akiknek egyik vagy mindkét szülője munkavállalás céljából másik országba költözik, és segítségnyújtás a gyermekek gondozását a szülőktől átvállaló személyeknek.

2.3. A gyermekek számára jogaik gyakorlásának biztosítása

A gyermekek játék-, rekreációs, sport- és kulturális tevékenységekben való részvételének elősegítése – Annak elismerése, hogy maguk a gyermekek is befolyással

vannak saját jólétükre és a nehéz élethelyzetekre való reagálási képességükre: ehhez lehetőséget kell számukra biztosítani az otthoni és az iskolai kereteiken kívüli informális tanulási tevékenységekben való részvételre:

- A költségekkel, a hozzáféréssel és a kulturális különbségekkel kapcsolatos akadályok leküzdése annak biztosítása érdekében, hogy minden gyermek részt vehessen az iskolán kívüli játék-, rekreációs, sport- és kulturális tevékenységekben;
- Biztonságos terek kialakítása a gyermekek környezetében, és a hátrányos helyzetű közösségek támogatása konkrét ösztönző eszközök révén;
- Az iskolák, a közösségek és a helyi hatóságok arra való ösztönzése, hogy magas színvonalú iskolán kívüli tevékenységeket szervezzenek és létesítményeket hozzanak létre minden gyermeknek, függetlenül a szülők foglalkoztatási helyzetétől és háttérétől;
- A családok számára lehetővé tenni, hogy részt vegyenek olyan szociális tevékenységekben, amelyek segítik szülői készségeik fejlődését, és a családon belüli pozitív kommunikáció megerősítését;
- A közösségi életben való részvétel ösztönzése, ami az önkéntes munkában rejlő lehetőségen és erősíti a nemzedékek közötti szolidaritást.

Olyan mechanizmusok létrehozása, amelyek elősegítik, hogy a gyermekek részt vegyenek az életüket befolyásoló döntések meghozatalában – Fontos, hogy a gyermekek lehetőséget és bátorítást kapjanak arra, hogy tájékozódjanak, és ez alapján hangot adjanak véleményüknek, amit a döntéshozóknak kellő mértékben figyelembe kell venniük a gyermekek életét befolyásoló döntések meghozatalakor.

- Használni kell és tovább kell fejleszteni azokat a meglévő eszközöket, amelyek révén a gyermekek részt tudnak venni a gondozási, egészségügyi, nevelési és egyéb szolgáltatásokban, továbbá – életkorukhoz igazodó mechanizmusok segítségével – ki kell kérni a véleményüket a kapcsolódó szakpolitikai tervekről;
- Támogatni kell, hogy a meglévő részvételi struktúrák minden gyermekhez elérjenek; elő kell segíteni a hátrányos helyzetű gyermekek részvételét;
- A gyermekekkel foglalkozó és gyermekekért tevékenkedő szakembereket arra kell biztatni, hogy a gyermekeket aktívan bevonják a folyamatokba, és tudatosítsák bennük jogaikat és kötelességeiket;
- A kiskorúak meghallgatáshoz való jogának érvényre juttatása valamennyi igazságszolgáltatási jellegű döntés kapcsán, valamint az igazságszolgáltatás gyermekbarátabbá tétele, különösen a gyermekeknek az igazságszolgáltatáshoz és a bírósági eljáráshoz való tényleges hozzáférése révén.

3. A SZÜKSÉGES IRÁNYÍTÁSI, VÉGREHAJTÁSI ÉS NYOMON KÖVETÉSI MEGÁLLAPODÁSOK TOVÁBBFEJLESZTÉSE

A területek közötti szinergiák megerősítése és az irányítási rendszerek javítása – átfogó tervezés és a főbb szereplők közötti koordináció fokozása révén annak biztosítása, hogy a szakpolitikákkal eredményesen lehessen fellépni a gyermekszegénység és a társadalmi kirekesztés ellen

- a gyermekek társadalmi integrációja szempontjából különösen fontos szakpolitikai területek közötti rendszeres és szisztematikus kapcsolatok kiépítése, elsősorban az oktatás és képzés, az egészségügy, az esélyegyenlőség és a gyermekek jogai területén;
- Többek között intézményi megállapodások révén annak elősegítése, hogy a gyermekek helyzetével foglalkozó szakpolitikák és a gyermekek jogai érvényre jussanak a főbb szakpolitikákban;
- Szoros együttműködés és rendszeres párbeszéd előmozdítása a közigazgatás különböző szintjein elhelyezkedő hatóságok, a szociális partnerek, a helyi közösségek és a civil szervezetek között;
- A gyermekek különböző folyamatokban – többek között ezen ajánlás végrehajtásában – való részvételének ösztönzése.

A tényekre támaszkodó megközelítések térnyerésének fokozása – A tényekre támaszkodó szakpolitikák kidolgozásának és a szociálpolitikai innovációnak a támogatása, figyelembe véve a szakpolitikák által a gyermekek helyzetére gyakorolt hatásokat:

- A meglévő statisztikák és közigazgatási célú adatforrások teljes mértékű kiaknázása a szakpolitikák által a gyermekek és a családok helyzetére gyakorolt hatások nyomon követése céljából; azokban az esetekben, amikor ez szükséges és megvalósítható, a statisztikai rendszer kapacitásának bővítése (többek között az adatok nemek szerinti bontása révén), különösen a gyermekenkülözésre, a minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférésre, a gyermekegészségre és a leginkább kiszolgáltatott helyzetű gyermekekre vonatkozó adatok tekintetében;
- Annak elősegítése, hogy a gyermekek helyzetének nyomon követésére szolgáló adatok minél hamarabb rendelkezésre álljanak, valamint a mikro-szimuláció és más hasonló módszerek és modellek alkalmazásának népszerűsítése, és így a szakpolitikák által a gyermekek helyzetére gyakorolt potenciális hatások szisztematikusabb előzetes értékelése;
- A politikusok és a kutatói közösségek közötti kapcsolatok megerősítése, és a vonatkozó szakpolitikai újítások tesztelése; a programok eredményeinek tényeken alapuló értékelése, hosszú távon például longitudinális értékelések, és más hasonló eszközök révén; az eredmények láthatóságának növelése és terjesztése;

— A bevált helyes gyakorlatok és a tudás megosztásának, a kipróbált és jól bevált beavatkozási modellek terjesztésének, valamint olyan intézkedések térnyerésének elősegítése, amelyek célja a szolidaritás erősítése a szélesebb közösségen belül, illetve a helyi közösségek együttműködésre való bátorítása;

— A gazdasági válságra válaszul hozott átmeneti szakpolitikai intézkedéseknek a strukturális reformokba való beépítése előtt értékelni kell ezek hatásait.

4. A KAPCSOLÓDÓ EURÓPAI UNIÓS ESZKÖZÖK MARADÉKTALAN KIAKNÁZÁSA

Az „Európa 2020” stratégián belül a gyermekszegénység és a társadalmi kirekesztés problémájának kiemelt helyen való kezelése – az „Európa 2020” stratégia biztosította eszközök és mutatók felhasználása révén új lendületet adni a gyermekszegénység és a társadalmi kirekesztés elleni közös fellépéseknek:

- A szegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentésére irányuló erőfeszítés részeként a gyermekszegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem kiemelt helyen való kezelése mind az „Európa 2020” stratégiában, mind a nemzeti reformprogramokban, az Európai Tanács által elfogadott országspecifikus ajánlások figyelembevételével;
- Annak mérlegelése, hogy adott esetben jár-e hozzáadott-értékkel a gyermekszegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentése tekintetében az ország sajátos jellemzőit is figyelembe vevő, tagállami szintű célszámok megállapítása;
- Az Európa 2020 stratégia, valamint a szociális védelem és a társadalmi befogadás területén alkalmazott nyitott koordinációs módszer biztosította eszközök teljes mértékű kiaknázása a gyermekszegénység kezelésére irányuló szakpolitikák nyomon követésének és értékelésének javítása céljából: ennek során az ezen ajánlás mellékletében található, mutató-alapú, javasolt nyomon követési keret alkalmazása;
- A kapcsolódó uniós szakpolitikák közötti szinergiák megerősítése, elsősorban az oktatás, az egészségügy, a nemek közötti egyenlőség és a gyermekek jogai területén.

A kapcsolódó pénzügyi eszközök mozgósítása – Az uniós pénzügyi eszközök kínálta lehetőségek megfelelő kihasználása az előzőekben felvázolt szakpolitikai prioritások érdekében

- Az Európai Unió társadalmi változás és innováció programja, az Európai Szociális Alap és a Horizont 2020 révén a tényekre nagyobb mértékben támaszkodó szakpolitikák és kidolgozásának támogatása, valamint a szóban forgó programok segítségével a lehetséges szakpolitikai újítások tesztelése, értékelése és továbbfejlesztése;
- A leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alap (ennek célja a gyermekeket sújtó

- éhezés és anyagi nélkülözés kezelése), az iskolatej- és az iskolagyümölcs-program (ezek magas tápértékű élelmiszerekkel látják el a gyermekeket, és segítik a kedvező étkezési szokások kialakulását) és az Erasmus mindenkiné program (ez a gyermekek oktatási, sportolási, illetve informális tanulási lehetőségeihez való juttatását célozza) teljes mértékű kiaknázása;
- Az Európai Szociális Alap és az Európai Regionális Fejlesztési Alap 2014–2020-ra szóló operatív programjainak kidolgozásakor a strukturális alapok kínálta lehetőségek kihasználása a gyermekek támogatása érdekében, az országspecifikus ajánlásokkal összhangban;
- A foglalkoztatás előmozdítására és a munkaerő-mobilitás támogatására, a társadalmi befogadás előmozdítására és a szegénység elleni küzdelemre, valamint az oktatásba, készségbe, és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházásokra vonatkozó tematikus célkitűzések, és a hozzájuk kapcsolódó beruházási prioritások megfelelő alkalmazása. Ezek között szerepel a koragyermekkorai nevelés; a korai iskolaelhagyás elleni intézkedések; a munka és a magánélet összeegyeztetése; a különféle szolgáltatásokhoz, köztük az egészségügyi ellátáshoz és a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés; a közösségek szintjén irányított helyi fejlesztési stratégiák; a hátrányos helyzetű területek újjáélesztésének, valamint az intézményesített ellátásról a közösségi alapú ellátási szolgáltatásokra való áttérésnek a támogatása;
- Annak érdekében, hogy a 2014–2020-as időszakban a strukturális alapok keretében megvalósuló intézkedések eredményesek legyenek, az érintettek bevonásával a korai iskolaelhagyás mértékének csökkentésére alkalmas, tényeken alapuló stratégiákat, valamint az intézményesített ellátásról a közösségi alapú ellátási szolgáltatásokra való áttérést célzó intézkedéseket kell megvalósítani;
- A strukturális alapok tervezése, és az általuk biztosított forrásokhoz való hozzájutás során elő kell mozdítani a tagállami, regionális és helyi szintű érdekeltet – különösen az érintett hatóságok, szociális partnerek és nem kormányzati szervezetek – részvételét a gyermekszegénység elleni küzdelem fokozása érdekében.

Kelt Brüsszelben, 2013. február 20-án.

a Bizottság részéről

László ANDOR

a Bizottság tagja

Mutatóalapú nyomonkövetési keret

A javasolt nyomonkövetési keret az Ajánlás végrehajtása szempontjából releváns mutatókat sorolja fel. A szociális beruházási csomag mellékletei javaslatokat tartalmaznak a keret továbbfejlesztésére vonatkozóan.

A gyermekszegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem, valamint a gyermekjólét előmozdítása

Európa 2020 stratégia	Meghatározás	Bontások	Forrás	Elsődleges/másodlagos/összefüggésbeli (!)	Megjegyzések
A szegénység és/vagy a társadalmi kirekesztés által fenyegetett gyermekek száma (az Európa 2020 stratégia szegénységgel és társadalmi kirekesztéssel kapcsolatos kiemelt célja)	A szegénység kockázatának kitett háztartásban élő és/vagy súlyos anyagi nélkülözésben élő és/vagy nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élő gyermekek száma összesen (e 3 mutató meghatározását lásd lentebb).	Életkor szerint (0–17, 0–5, 6–11, 12–17)	Eurostat – EU-SILC	elsődleges	Az adatokat ajánlott összehasonlítani a munkaképes korú népességre (18–64) és az idősebb népességre (65+) vonatkozó adatokkal
Mutató	Meghatározás	Bontások	Forrás	Elsődleges/másodlagos/összefüggésbeli	Megjegyzések
A szegénység által való fenyegetettség a gyermekek esetében (a két felnőttből és két 14 év alatti gyermekből álló háztartásokra meghatározott, és vásárlóerő-paritáson kifejezett szegénységi küszöb értékével együtt kell vizsgálni).	Az olyan háztartásban élő gyermekek aránya, amelynek elkölthető jövedelme nem éri el az egy főre jutó elkölthető jövedelem országos középértékének 60 %-át.	Életkor (0–17, 0–5, 6–11, 12–17) és háztartástípus szerint	Eurostat – EU-SILC	elsődleges	Az adatokat ajánlott összehasonlítani a munkaképes korú népességre (18–64) és az idősebb népességre (65+) vonatkozó adatokkal
A súlyos anyagi nélkülözésben élők aránya	Az olyan háztartásban élő gyermekek aránya, amelyre a források hiánya miatt nagyon nehéz körülmények jellemzőek, azaz tagjaira a következő 9 nélkülözési ismérvből legalább 4 jellemző: nem engedhetik meg maguknak, hogy i) kifizessék a lakásbérletet vagy a közüzemi számlákat, ii) megfelelően fűtsék otthonukat iii) váratlan kiadásait fedezték, iv), minden másnap húst, halat vagy egyenértékű fehérjét egyenek, v) évente egyszer egy hetet üdüléssel töltsenek, vi) autót tartsanak, vii) mosógéppel rendelkezzenek, viii) színes televíziójuk vagy ix) telefonjuk legyen.	Életkor szerint (0–17, 0–5, 6–11, 12–17)	Eurostat – EU-SILC	elsődleges	Az adatokat ajánlott összehasonlítani a munkaképes korú népességre (18–64) és az idősebb népességre (65+) vonatkozó adatokkal
A nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élő gyermekek aránya	Az olyan háztartásban élő gyermekek aránya, amelyben a munkaképes korú (18 és 59 év közötti) felnőttek az előző évben teljes munkapotenciáljuknak kevesebb mint 20 %-át töltötték munkával.	Életkor szerint (0–17, 0–5, 6–11, 12–17)	Eurostat – EU-SILC	elsődleges	Az adatokat ajánlott összehasonlítani a munkaképes korú népességre (18–64) és az idősebb népességre (65+) vonatkozó adatokkal
Gyermeknélkülözési mutató	Kidolgozás alatt		Eurostat – EU-SILC	n.a.	Kidolgozás alatt

Mutató	Meghatározás	Bontások	Forrás	Elsődleges/másodlagos/összefüggésbeli	Megjegyzések
A gyermekek körében a szegénység általi fenyegetettség eloszlása a szegénységi küszöb közelében (a szegénység általi fenyegetettség 50 %-os, illetve 70 %-os küszöbön való figyelembevételével)	Az olyan háztartásban élő gyermekek aránya, amelynek elkölthető jövedelme nem éri el az elkölthető jövedelem országos középértékének 50 %-át és 70 %-át.	Életkor szerint (0–17, 0–5, 6–11, 12–17)	Eurostat – EU-SILC	másodlagos	Az adatokat ajánlott összehasonlítani a munkaképes korú népességre (18–64) és az idősebb népességre (65+) vonatkozó adatokkal
A szegénység általi tartós fenyegetettség a gyermekek körében	Az olyan háztartásban élő gyermekek aránya, amelynek elkölthető jövedelme a folyó évben, és a megelőző 3 év közül legalább kettőben a szegénységi küszöb alatt volt.	0-17	Eurostat – EU-SILC (longitudinális komponens)	másodlagos	Az adatokat ajánlott összehasonlítani a munkaképes korú népességre (18–64) és az idősebb népességre (65+) vonatkozó adatokkal
A szegénység általi tartós fenyegetettség aránya a gyermekek körében, egy adott időpontban	Az olyan háztartásban élő gyermekek aránya, amelynek elkölthető jövedelme nem éri el az elkölthető jövedelem országos középértékének 60 %-át; a küszöb egy adott időpontra vonatkoztatva van meghatározva.	0-17	Eurostat – EU-SILC	összefüggésbeli	Az adatokat ajánlott összehasonlítani a munkaképes korú népességre (18–64) és az idősebb népességre (65+) vonatkozó adatokkal

Megfelelő forrásokhoz való hozzáférés

Mutató	Meghatározás	Bontások	Forrás	Elsődleges/másodlagos/összefüggésbeli	Megjegyzések
Az eltartott gyermekkel rendelkező háztartásokban élő munkavállalók szegénységi rátája	Azon (gyermeket eltartó) személyek aránya, akik a szokásos fogalmak szerint munkaviszonyban állnak, és elkölthető jövedelmük a szegénységi küszöb alatt van (azaz nem éri el az elkölthető jövedelem országos középértékének 60 %-át)	Életkor szerint (0–17, 18–64, 0–64); háztartás-típus szerint (egyedülálló szülő; két felnőtt, eltartott gyermekkel)	Eurostat – EU-SILC	elsődleges	
A szegénység általi fenyegetettség aránya a gyermekek körében a háztartások munkaintenzitása szerint	Az olyan háztartásban élő gyermekek aránya, amelynek rendelkezésre álló jövedelme nem éri el az elkölthető jövedelem országos középértékének 60 %-át, a háztartások munkaintenzitása szerinti bontásban.	0–17, a háztartás munkaintenzitása (nagyon magas [0,85–1], magas [0,55–0,85], közepes [0,45–0,55], alacsony [0,2–0,45])	Eurostat – EU-SILC	elsődleges	
A szegénység általi fenyegetettség aránya a gyermekek körében azon háztartások esetében, ahol munkaviszonyban álló felnőttek élnek	Az olyan háztartásban élő gyermekek aránya, amelynek rendelkezésre álló jövedelme a szegénységi küszöb alatt van (azaz nem éri el az elkölthető jövedelem országos középértékének 60 %-át), és munkaintenzitása 0,2 feletti.	A háztartás típusa szerint	Eurostat – EU-SILC	elsődleges	

Mutató	Meghatározás	Bontások	Forrás	Elsődleges/másodlagos/összefüggésbeli	Megjegyzések
Relatív medián szegénységi rés a gyermekek körében	A szegénységi küszöbérték alatt és a szegénységi küszöbértéken élő személyek átlagos jövedelme közötti különbség, a szegénységi küszöbérték százalékában kifejezve	0-17	Eurostat – EU-SILC	elsődleges	Az adatokat ajánlott összehasonlítani a munkaképes korú népességre (18–64) és az idősebb népességre (65+) vonatkozó adatokkal
Gyermekgondozás	Azon gyermekek százalékos aránya, akik a családon kívül intézményi keretek ⁽²⁾ nyújtotta gondozásban is részesülnek.	3 évesnél fiatalabban, 3 éves és az iskolaköteles kor közöttiek, heti 30 óránál kevesebb, heti 30 óra, heti 30 óránál több	Eurostat – EU-SILC	másodlagos	Meg kell vizsgálni, hasznos volna-e a jövedelmi kvintilisek szerinti bontás
A gyermekvállalás hatása a foglalkoztatásra	Az alábbi értékek közötti különbség, százalékpontban kifejezve: — az olyan háztartásban élő, 20–49 év közötti felnőttek foglalkoztatottsági aránya, ahol nincsenek 0–6 év közötti gyermekek, és — az olyan háztartásban élő, 20–49 év közötti felnőttek foglalkoztatottsági aránya, ahol legalább egy 0–6 év közötti gyermek él	Összesen, nemek szerint	Eurostat – LFS	összefüggésbeli	Ajánlatos külön vizsgálni a 0–3 és a 3–6 év közötti gyermekekre vonatkozó adatokat
Gyermekellátási kötelezettségek miatti részmunkaidős foglalkoztatottság	Az összes foglalkoztatotton belül azon személyek aránya, akik gyermek vagy keresőképtelen felnőtt gondozása miatt dolgoznak részmunkaidőben	Összesen, nemek szerint	Eurostat – LFS	összefüggésbeli	
A szociális juttatások (a nyugdíj kivételével) hatása a gyermekszegénység csökkenésére	A szegénység általi tartós fenyegetettség aránya a gyermekek körében a szociális juttatások (a nyugdíj kivételével) figyelembevétele előtt és után		Eurostat – EU-SILC	másodlagos	Az adatokat ajánlott összehasonlítani a munkaképes korú népességre (18–64) és az idősebb népességre (65+) vonatkozó adatokkal
Lakásköltség-túlterheltség	Az olyan háztartásban élő személyek aránya, ahol a lakhatás összes költsége (a lakhatási támogatások levonása után) a háztartás összbevételeinek (a lakhatási támogatások levonása után) több mint 40 %-át teszi ki	Életkor (0–17, 0–5, 6–11, 12–17-64, és szegénységi fok szerint (a szegénységi küszöb felett vagy alatt))	Eurostat – EU-SILC	másodlagos	Az adatokat ajánlott összehasonlítani a munkaképes korú népességre (18–64) és az idősebb népességre (65+) vonatkozó adatokkal

A minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Mutató	Meghatározás	Bontások	Forrás	Elsődleges/másodlagos	Megjegyzések
Koragyermekkori nevelés	A 4 éves és az iskolaköteles kor közötti gyermekek körében azok aránya, akik koragyermekkori nevelésben részesülnek	Nemek szerint	UOE ⁽³⁾	elsődleges	

Mutató	Meghatározás	Bontások	Forrás	Elsődleges/ másodlagos	Megjegyzések
Olvási készség, matematikai és természettudományos ismeretek	A 15 évesek körében azok aránya, akik a PISA-felmérésekben (az 1-től 5-ig terjedő skálán) 1-es vagy annál rosszabb eredményt értek el	Szülői háttér (képzettség, születési ország) szerint	OECD- PISA (4)	elsődleges	A jelenlegi adatbázisokban Ciprusra és Máltára vonatkozóan nincsenek adatok.
A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok aránya (NEET-arány)	A nem foglalkoztatott, és oktatásban és képzésben sem részesülő fiatalok aránya (NEET-arány)	Nemek szerint, 15–19 év közöttiek	Eurostat – LFS	elsődleges	
Az oktatást és a képzést korán elhagyók	Az alsó középfokú vagy annál alacsonyabb végzettséget szerző, és további oktatásban részt nem vevő 18-24 év közöttiek aránya	Nemek, és legmagasabb iskolai végzettség szerint	Eurostat – LFS	másodlagos	
Egészségügyi ellátás iránti teljesítetlen igény, saját bevallás szerint	A 16-25 év közöttiek körében azok aránya, akik költségek, távollás vagy várólista miatt nem jutottak hozzá valamilyen egészségügyi ellátáshoz		Eurostat – EU-SILC		
Csecsemőhalandóság	Az adott évben elhalálozott egy év alatti gyermekek számának aránya az adott évi élve születések számához képest (1 000 élve születésre számítva).	A szülők társadalmi-gazdasági helyzete szerint (kidolgozás alatt)	Eurostat	elsődleges	
Gyermekhalandóság (1-14 év)	100 000 lakosra jutó halálozási arány		Eurostat		
Kis születési súly	2 500 grammnál kisebb születési súllyal születettek		WHO-OECD	elsődleges	
Átoltottság	Az egy adott évben első életévüket betöltő gyermekek körében azok aránya, akik a szamárköhögés, a diftéria, a tetanusz és a gyermekkórház elleni összes oltást megkapták. Az egy adott évben második életévüket betöltő gyermekek körében azok aránya, akik a kanyaró, a mumpsz és a rubeola elleni összes oltást megkapták.		WHO	összefüggésbeli	
Elhízottság	A 15–24 év közötti fiatalok körében azok aránya, akik testtömeg-indexe 30 vagy feletti	Nemek, és a szülők társadalmi-gazdasági helyzete szerint	Eurostat – EHIS (5)	összefüggésbeli	
Dohányosok	A napi rendszerességgel dohányzók aránya a 15–24 év közötti népességben belül	Nemek, és a szülők társadalmi-gazdasági helyzete szerint	Eurostat – EHIS	összefüggésbeli	
Mentális egészség	A depresszióban szenvedő (15–24 év közötti) fiatalok aránya	Nemek szerint	Eurostat – EHIS	összefüggésbeli	Kidolgozás alatt

Mutató	Meghatározás	Bontások	Forrás	Elsődleges/ másodlagos	Megjegyzések
Halálozási okok a fiatalok körében – öngyilkosság	100 000 15–24 év közötti lakosra jutó öngyilkosságok száma	Nemek szerint	Eurostat: halálokokra vonatkozó statisztikák	összefüggésbeli	
Elégtelen lakáskörülmények	A lakosságon belül azok aránya, akik lakáskörülményeire az elégtelen lakáskörülményeket alkotó tényezők közül valamelyik jellemző: E tényezők a következők: 1) beázó tető, nedves falak/padló/alapok, rothadó ablakkeret vagy padló; 2) a lakásban nincs fürdőszoba vagy zuhanyozó; 3) nincs olyan benti, vízöblítéses vécé, amelyet kizárólag az adott háztartás használ; 4) a lakás túl sötét, nincs elég fény	Életkor (0–17, 0–5, 6–11, 12–17), és szegénységi fok szerint (a szegénységi küszöb felett vagy alatt)	Eurostat – EU-SILC	elsődleges	
Tűzsfűlttség	A tűzsfűlt háztartásban élők aránya. Akkor tekintjük úgy, hogy egy személy tűzsfűlt háztartásban él, ha a háztartásban nincs az alábbiaknak megfelelő számú szoba: — egy szoba a háztartás egészének; — páronként egy-egy külön szoba; — egy-egy külön szoba minden 18 évnél idősebb egyedülálló személynek; — a 12 és 17 év közötti, azonos nemű, egyedülálló személyeknek kettesével egy-egy szoba; — nemenként külön szoba minden 12 és 17 év közötti egyedülálló személynek; — a 12 évnél fiatalabb személyeknek kettesével egy-egy szoba.	Életkor (0–17, 0–5, 6–11, 12–17), és szegénységi fok szerint (a szegénységi küszöb felett vagy alatt)	Eurostat – EU -SILC	elsődleges	

(1) Az elsődleges mutatók olyan kulcsmutatók, amelyek azon átfogó területekre vonatkoznak, amelyek a kimeneteli tényezők szempontjából a legfontosabbnak minősülnek, a másodlagos mutatók pedig az elsődleges mutatók alátámasztására szolgálnak oly módon, hogy a problémát részletesebben vagy más dimenzióból mutatják be. Az összefüggésbeli mutatók további információkat nyújtanak: a javasolt lista tájékoztató jellegű, és kiegészíthető olyan további háttérinformációkkal, amelyek a tagállami helyzet bemutatása és megértése szempontjából relevánsak.

(2) Intézményi keretek alatt az alábbi szolgáltatások értendők: bölcsődei-óvodai, vagy ezzel egyenértékű szolgáltatások, kötelező oktatás, befogadó központok által tanítási időn kívül nyújtott szolgáltatások, vállalati bölcsődék vagy más napközi ellátás, ezen belül családi napközi, képzett gyermekgondozók. A családtagok, szomszédok vagy képzettséggel nem rendelkező gyermekgondozók által biztosított gondozás tehát nem tartozik bele az „intézményi keretek” fogalmába.

(3) UNESCO/OECD/EUROSTAT adatbázis, a nevelésre vonatkozó adatok alapján.

(4) http://www.oecd.org/statisticsdata/03381.en_2649_35845621_1_119656_1_1_1.00.html.

(5) EHIS: európai egészségfelmérés.